
Chrapów, st. 17, gm. Dobiegniew, woj. łubuskie, AZP 40-17/124

Informator Archeologiczny : badania 33, 17

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Buszów, st. 1, gm. Gorzów Wielkopolski, woj. lubuskie, AZP 44-8/4 – patrz: neolit

Chabielice, st. 12, gm. Szczerców, woj. łódzkie – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

CHRAPÓW, st. 17, gm. Dobiegniew, woj. lubuskie, AZP 40-17/124

- ślady osadnictwa schyłkowopaleolitycznego
- osadnictwo mezolityczne

Badania prowadził prof. dr hab. Zbigniew Bagniewski (Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego) (autor sprawozdania – dr Tomasz Płonka).

Stanowisko nr 17 w Chrapowie położone jest na Pojezierzu Dobiegniewskim, na kulminacji terasy rzeki Mierzęcinki, dopływu Drawy. Badania wykopaliskowe na stanowisku przeprowadzono w trakcie dwóch sezonów: latem 1998 i 1999 roku. Założony w 1999 roku wykop 11/99, przylegający do poprzedniego od zachodu i od południa, miał powierzchnię 43 m². W czasie prac wykopaliskowych odkryto m.in. 23 obiekty nieruchome oraz skład rdzeni krzemiennych. Wśród wspomnianych obiektów aż 22 stanowiły ogniska i paleniska, które skupiały się w zachodniej i południowej części badanego terenu; z reguły ich średnica wynosiła 0,5-0,6 m, a zachowana głębokość dochodziła do około 0,25-0,4 m. W wypełniskach tych obiektów odnotowano ciemną, piaszczystą próchnicę, liczne przepalone wyroby krzemienne, węgle drzewne oraz fragmenty spękanych termicznie i opalonych krzemieni. Obok jam tego typu w północnej części wykopu I/98 natrafiono na obiekt nr 9 (przebadany częściowo), większy od pozostałych, zawierający bardzo liczne materiały krzemienne, interpretowany jako pracownia krzemieniarska. Ponadto w obrębie zespołu ognisk i palenisk natrafiono na nieckowate zagłębienie o średnicy około 0,2 m, w którym odkryto 6 wyjątkowo regularnych rdzeni wykonanych z krzemienia narzutowego bardzo dobrej jakości. Prawdopodobnie jest to „skład” rdzeni, przygotowanych do produkcji narzędzi wymagających surowca o najlepszych parametrach.

W trakcie badań uzyskano 33 281 wyrobów kamiennych wykonanych głównie z miejscowego krzemienia narzutowego bałtyckiego, sporadycznie z kwarcytu i piaskowca. Wystąpiły one w nawarstwieniach gleby współczesnej oraz w obiektach nieruchomych. Wśród tych wyrobów wyróżniono m.in. 210 rdzeni, 1 łuszczeń, 371 narzędzi, 3 półwytwory zbrojników, 36 rylcowców oraz liczne odpady z produkcji krzemieniarskiej: wióry, odłupki, łuski i okruchy. W grupie narzędzi stwierdzono 187 zbrojników: trójkątów różnych typów, zbrojników z retuszem podstawy, półtylczaków, głównie typu Komornica, tylczaków oraz trapezów.

Pozycja wyrobów krzemiennych, ich cechy technologiczno-typologiczne oraz daty radiowęglowe pozwoliły na wyróżnienie co najmniej trzech faz zasiedlenia stanowiska: schyłkowopaleolitycznej oraz 2 mezolitycznych. Ta pierwsza jest reprezentowana przez 11 wyrobów, które wystąpiły głębiej niż zabytki mezolityczne. Obecność wśród nich fragmentu liściaka lyngbijskiego pozwala wiązać te nikłe ślady osadnictwa z kulturą Bromme-Segebro.

Osadnictwo mezolityczne na podstawie uzyskanych dat radiowęglowych można lokować w dwóch fazach: starszej (około 6600 BP) oraz młodszej (około 6300-6100 BP).

Fazę starszą można łączyć z ludnością kompleksu Duvensee-Komornica, młodsza natomiast prezentuje wyraźne cechy postmaglemoskie. Duża liczba odpadów produkcyjnych oraz obecność w inwentarzu narzędzi nakopalnianych świadczą o intensywnej eksploatacji i obróbce surowca w czasie zasiedlenia stanowiska w mezolicie.